

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko H. K. i J. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 grudnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej H. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 13 listopada 2020 r., sygn. akt I AGa 243/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od H. K. na rzecz Bank spółki akcyjnej w W. kwotę 11 250 (jedenaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokatowi K. J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 7 500 (siedem tysięcy pięćset) zł powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej H. K. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Pozwana H. K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13 listopada 2020 r., którym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 29 czerwca 2020 r. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.): czy w świetle art. 233 § 1 k.p.c. w ramach swobodnej oceny materiału dowodowego Sąd może oddalić wniosek strony postępowania o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego grafologa co do autentyczności podpisu zakwestionowanego przez tę stronę dokonując samodzielnie oceny autentyczności podpisu w oparciu o inne, niezakwestionowane podpisy znajdujące się w materiale dowodowym, czy też pozostaje to w sprzeczności z art. 278 § 1 k.p.c. Powołała się również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wynikającą z kwalifikowanego naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 278 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Instytucja tzw. przedsądu służy selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia

rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz powołania argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, aby w okolicznościach sprawy wystąpiły wskazane przez skarżącą przyczyny kasacyjne. Zagadnienie prawne nie ma charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje silne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym, a jego znaczenie nie wykracza poza niniejszą sprawę. Skarżąca nie dąży bowiem do uzyskania abstrakcyjnej odpowiedzi dotyczącej wykładni określonych przepisów, ale ich oceny (kwalifikacji) w okolicznościach sprawy i trafności wydanego rozstrzygnięcia. Zwrócić uwagę należy, że wskazane w zagadnieniu prawnym przepisy były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi judykatury, natomiast uzasadnienia wniosku

o przyjęcie skargi nie wynika również, aby w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego istniały w orzecznictwie lub doktrynie wątpliwości, jak też możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Skarżąca w tym zakresie ograniczyła się do zredagowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia własnego stanowiska, opartego na ocenie podjętych czynności procesowych przez Sądy *meriti*. Nie powołuje natomiast odmiennych poglądów i możliwych interpretacji, jak też ich nie referuje i nie poddaje analizie. Samo zaś przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, może okazać się uzasadnione dopiero sytuacji, gdy na tle konkretnych okoliczności faktycznych wymagane są wiadomości specjalne (art. 254 k.p.c.). Rozstrzygnięcie sprawy przez Sądy *meriti* w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy nie oznacza, że występuje istotne zagadnienie prawne, doniosłe nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy, ale również dla rozwoju prawa.

Argumentacja skarżącej zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania również nie przekonuje, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo procesowe w sposób kwalifikowany, który przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca nie wykazała, że zastosowanie powołanych w skardze przepisów prawa, było oczywiście błędne lub doprowadziło do nieprawidłowego rozstrzygnięcia. Ocena i stanowisko Sądu Apelacyjnego mieszczą się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zwrócić również uwagę należy, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Zakaz ten obejmuje art. 233 k.p.c. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może zatem świadczyć sformułowanie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. również we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania (zob. postanowienia SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20, i z 11 lutego 2021 r., IV CSK 217/20). Podniesione w skardze zarzuty naruszenia przepisów postępowania dotyczące dowodów, powinny być powiązane również z art. 391 § 1 k.p.c., skoro skarga kasacyjna skierowana jest przeciwko orzeczeniu Sądu drugiej instancji (zob. np. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 641/19). Związanie Sądu

Najwyższego podstawami skargi kasacyjnej wyklucza dokonanie jakiegokolwiek uzupełnienia w tym zakresie oraz oczywistą jej zasadność.

Sąd Najwyższy zwraca również uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne) generalnie wyklucza możliwość stwierdzenia oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wzajemnie się, co do zasady, wykluczają, ponieważ zakładają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1), jak i prywatny skarżącego (pkt 4). Trudno sobie wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie SN z 27 kwietnia 2022 r., I CSK 445/22). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (zob. postanowienie SN z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono - przy uwzględnieniu § 8 pkt 8 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 18), a także wyroku TK z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 769) - na podstawie § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800). Analiza statusu adwokatów i radców

prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.